

2. Туркина, И. В. Функционирование конститuentов поля темпоральности в английском и немецком языках : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / И. В. Туркина. — Н. Новгород, 2005. — 23 с.

Беларуска-нямецкія моўныя кантакты і іх даследаванні

*Кузняцова М. М., ст. выкл. ГрДУ імя Я. Купалы,
наук. кір. праф. Сцяцко П. У., д-р. філал. навук*

Кантакты паміж Беларуссю і іншымі нямецкамоўнымі краінамі значна актывізаваліся і пашырыліся за апошнія дзесяцігоддзі. Асаблівую ролю адыгрываюць беларуска-нямецкія стасункі, якія маюць багатую і насычаную гісторыю свайго развіцця. Беларускія навукоўцы традыцыйна аддавалі значную ўвагу даследаванням беларуска-нямецкіх кантактаў. Шэраг прац, апублікаваных за апошнія гады, прысвечаны даследаванню гэтых двухбаковых узаемасувязей [1]. Аднак усё яшчэ адчувальнай з'яўляецца нераспрацаванасць супастаўляльна-тыпалагічных адносін беларускай і нямецкай моў у галіне лексікі і словаўтварэння. Таму вывучэнне беларуска-нямецкіх моўных сувязей — актуальнае і запатрабаванае ў наш час.

Германія традыцыйна з'яўляецца адным з важных заходніх гандлёвых партнёраў Беларусі. Паміж нашымі краінамі падпісаны дамовы пра шырокамаштабнае супрацоўніцтва ў галіне эканомікі, прамысловасці, навукі і тэхнікі, у культурным супрацоўніцтве [2]. Нашы краіны актыўна супрацоўнічаюць таксама ў сферы культуры і адукацыі. У Мінску ў 1993 г. адкрыта аддзяленне Інстытута імя Гётэ, мэта якога — умацаванне міжкультурнага ўзаемадзеяння з Германіяй. Гэта не толькі абмен фільмамі, музыкай, літаратурай, але і грамадскімі каштоўнасцямі. Шматлікія беларускія ВНУ кантактуюць з установамі адукацыі Германіі і ўдзельнічаюць у праграме абмену студэнтамі і навуковымі супрацоўнікамі сумесна з DAAD (ням. Deutscher Akademischer Austauschdienst).

Апошнім часам ствараюцца спрыяльныя ўмовы для беларуска-швейцарскага супрацоўніцтва паміж дзелавымі коламі абедзвюх краін. У сувязі з гэтым у чэрвені 2013 г. быў створаны Беларуская-швейцарскі дзелавы савет. [3], падчас рабочай сустрэчы якога былі вызначаны найбольш перспектывыя напрамкі для развіцця беларуска-швейцарскага супрацоўніцтва: машынабудаванне, сельская гаспадарка, харчовая прамысловасць, фармацэўтыка, банкаўская справа [4].

Навуковыя працы па параўнальным мовазнаўстве, выдадзеныя германскім Інстытутам нямецкай мовы ў г. Манхайме, датычаць даследа-

вання нямецкай мовы з іншымі мовамі ў сінхранічным аспекце. Сярод іх можна вылучыць некалькі напрамкаў, а менавіта: вывучэнне сінтакісных, лексічных, фаналагічных, словаўтваральных, фразеалагічных асаблівасцей паміж нямецкай мовай і іншымі мовамі свету [5].

Адным са знакамітых спецыялістаў у галіне параўнальнага мовазнаўства, які займаўся даследаваннямі нямецка-славянскіх моўных кантактаў, ёсць вядомы аўстрыйскі славіст Герман Бідэр (Bieder). Дасканалы валодаючы еўрапейскімі мовамі, ён праводзіў лінгвістычныя даследаванні ў шырокім параўнальным дыяпазоне. Г. Бідэр распрацаваў і прачытаў многія курсы як па агульнай славістыцы, русістыцы, паланістыцы, так і па ўкраінскім і беларускім мовазнаўстве. Даследчыя дзейнасць Г. Бідэра сканцэнтравана галоўным чынам у сферы славянскай, германскай і агульнай семантыкі, словаўтварэння, фаналогіі, лексікалогіі. Яна ахоплівае і такія кірункі мовазнаўства, як сінхронная і дыяхронная лінгвістыка, моўныя кантакты, эвалюцыя моў, гісторыя мовы, лінгвагеаграфія і інш. Характэрна, што даследаванне нямецка-беларускіх моўных кантактаў Г. Бідэр праводзіць у шырокім агульнаславянскім кантэксце. Дзякуючы беларускамоўнай даследчай дзейнасці Г. Бідэра ў аўстрыйскай славістыцы ўпершыню склаліся спрыяльныя ўмовы для шырокага параўнальнага вывучэння як міжславянскіх, так і нямецка-славянскіх моўных кантактаў [6, с. 93].

Яшчэ адной выбітнай постаццю, якая зрабіла ўнёсак у развіццё беларуска-нямецкіх культурных і моўных стасункаў, з'яўляецца славіст, перакладчык Норбэрт Рандау. Ён зрабіў пераклады твораў беларускіх аўтараў на нямецкую мову і лічыў, што беларуская літаратура з'яўляецца неад'ёмнай часткай еўрапейскай культурнай гісторыі і мае права займаць у ёй пачэснае месца [6]. Падобную думку выказаў прадстаўнік Ватыкана апостальскі нунцый у Рэспубліцы Беларусь архібіскуп Клаудыя Гуджэроці. Ён адзначыў багатую культурную і духоўную спадчыну беларускага народа, якую, на жаль, ведаюць нямногія. «Яна несправядліва невядомая. Бо калі б была вядомай, магла б дазволіць не толькі беларусам адчуваць сябе больш ацэненымі, але і свету і Паўсюдному Касцёлу атрымаць моцны, важны і спецыфічны ўклад, які б прынёс багацце, ацэненае паўсюдна» [7].

Гэтыя факты сведчаць аб шырокамаштабным і перспектыўным узаемадзеянні паміж Беларуссю і нямецкамоўнымі краінамі, што абгрунтоўвае практычную значнасць даследавання беларуска-нямецкіх моўных сувязей у супастаўляльным аспекце.

Літаратура

1. Бизнес-журнал ДЕЛО [Электронный ресурс]. — 2012. — Режим доступа : <http://delo.by/partners/germany/~shownews/2010040201>. — Дата доступа : 23.04.2012.

2. Wider Europe Review [Электронный ресурс] / П. Быковский // Белорусско-германские экономические и торговые отношения. — 2007. — № 1. — Режим доступа : <http://review.w-europe.org/11/1.html>. — Дата доступа : 17.04.2012.

3. Журнал международного права и международных отношений [Электронный ресурс] / Русакович А. В. // Новые тенденции белорусско-германских политических отношений на современном этапе. — 2009. — № 2. — Режим доступа : http://evolutio.info/index.php?option=com_content&task=view&id=1548&Itemid=23 2. — Дата доступа : 16.04.2012.

4. Белорусская торгово-промышленная палата [Электронный ресурс]. — 2013. — Режим доступа : <http://www.cci.by/ru/content/13/07/23-109>. — Дата доступа : 19.07.2013.

5. Institut für deutsche Sprache [Электронный ресурс]. — 2013. — Режим доступа : <http://pub.ids-mannheim.de/abgeschlossen/dkontrast/>. — Дата доступа : 09.10.2014.

6. Беларуская мова : энцыклапедыя / пад рэд. А. Я. Міхневіча ; рэдкал. : Б. І. Сачанка (гал. рэд.) [і інш.]. — Мінск : БелЭн, 1994. — 655 с.

7. Наша Ніва [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу : <http://nn.by/?c=ar&i=115990>. — Дата доступу : 03.10.2013.

8. Catholic.by [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу : <http://catholic.by/2/libr/interview/121024-interwiju.html>. — Дата доступу : 18.03.2014.

Тактыкі ўздзеяння ў забаўляльных тэлепраграмах: праца з іміджам і размеркаванне роляў

*Кузьмінава А. Ю., аспірант ІЖ БДУ,
наук. кір. Самусевіч В. М., канд. філал. навук, дац.*

Для прасоўвання канкрэтных ідэй праз усталяванне эмацыйнай сувязі з персанажамі рэгулююцца характарыстыкі іміджу тых ці іншых удзельнікаў экраннага ўзаемадзеяння. Пры гэтым парасцяляльныя адносіны асабліва эфектыўна ўсталёўваюцца праз наратыўную праграму: магчымасць ідэнтыфікацыі спрыяе прывабнасці героя. Яго лёс, разгорнуты ў апавяданні, можа выяўляць патрэбную мадэль паводзін і быць эфектыўным незалежна ад таго, ці прадстаўлены характар рэальны або ён з'яўляецца толькі праектам рэжысёраў.

Вобразы персанажаў у забаўляльным вяшчанні могуць быць цалкам ці часткова сфабрыкаваны. Напрыклад, Л. Холдэрман у артыкуле «Антыінтэлектуалізм, пабудаваны медыйнымі сродкамі» сцвярджае, што заходняя масавая культура часта прапануе глядачам занадта негатыўныя вобразы адукаваных людзей. Прычына выбару тактыкі медыявытворцамі: